

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 116/05-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. júna 2005 predbežne prerokoval sťažnosť V. P., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. D., P., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 Co 312/04-51 zo 14. apríla 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2005 doručená sťažnosť V. P., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) č. k. 19 Co 312/04-51 zo 14. apríla 2005.

Zo sťažnosti vyplynulo, že:

«V rokoch 1973-77 som u odporcu absolvoval odborné banícke učilište a hneď po vyučení som nastúpil do práce v podzemí ako baník. Pri tejto práci som musel pravidelne používať vrtačky, ktoré mi spôsobili chorobu z povolania: „Ochorenie kostí, kĺbov, šliach

a nervov končatín z DNJZ. “ Chorobu mi zistili 4. 10. 2000 a Martinská fakultná nemocnica ju hlásila dňa 19. 9. 2001. Môj bývalý zamestnávateľ ma v dôsledku tohto hlásenia vyradil natrvalo z práce baníka a zaradil ma do práce kúpeľníka na povrchovom pracovisku. Na následky tejto choroby mi Sociálna poisťovňa rozhodnutím zo dňa 23. 4. 2002 priznala čiastočný invalidný úrazový dôchodok, ktorý poberám doteraz s prislúchajúcimi zvýšeniami.

Odporca v rámci zrušenia časti podniku rozviazal so mnou pracovný pomer výpoveďou ku dňu 31. 1. 2003, nakoľko nemal pre mňa vyhovujúcu prácu. Potom som sa hneď prihlásil o zamestnanie na úrade práce v P., ktorý však dosiaľ nenašiel pre mňa žiadnu prácu a nepodarilo sa to ani mne, hoci som sa o to všemožne snažil. Kdekoľvek ma úrad práce poslal, keď zistili, že mám chorobu z povolania, tak mi povedali, že oni potrebujú človeka so zdravými rukami.

Sociálna poisťovňa mi z titulu zákonného poistenia začala vyplácať aj náhradu za stratu na zárobku za odporcu, ale túto mi znižovala o takzvaný pravdepodobný zárobok. S takýmto krátením som sa nemohol uspokojiť a preto som svojim návrhom zo dňa 16. 5. 2003 uplatnil svoje nároky na Okresnom súde v Prievidzi. Podaním zo dňa 14. 1. 2004 som upresnil svoje nároky na náhradu vo výške 51.805.- Sk. Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 59/2003-27 zo dňa 14. 9. 2004 môj návrh zamietol s odôvodnením, že skončenie môjho pracovného pomeru nebolo následkom mojej choroby z povolania a že moja nezamestnanosť súvisí s nedostatkom pracovných miest. Takéto odôvodnenie však je v rozpore so skutočným stavom, lebo odporca aj teraz potrebuje banských zámočníkov, ale so zdravými rukami, takže mňa vypovedal len preto, že som nemohol vykonávať prácu v podzemí. Ani celková nezamestnanosť by mi nevadila, keby som mal zdravé ruky, pretože zámočnicke profesie sú aj teraz vyhľadávané.

Proti rozsudku som podal odvolanie na Krajský súd do Trenčína, ale ten prvostupňový rozsudok potvrdil rozsudkom č. k. 19 Co 312/04-51 zo dňa 14. 4. 2005. Za daného skutkového a právneho stavu som nútený obrátiť sa na Vás s touto sťažnosťou. (...)

Oba súdy sa pri posudzovaní môjho nároku dopustili porušenia §§-ov 195 a násl. Zákonníka práce č. 311/2001 Z. z. v znení platnom ku dňu 31. 12. 2003, podľa ktorých musia byť moje nároky na náhradu za stratu na zárobku posudzované. V ods. 1. §-u 201 Zák. práce je uvedené: „Náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity sa poskytuje v takej sume, aby spolu

s jeho zárobkom po pracovnom úraze alebo po zistení choroby z povolania s pripočítaním čiastočného invalidného dôchodku poskytovaného z tohto istého dôvodu sa rovnala jeho priemernému zárobku pred vznikom škody.“ Oba sudy sa neriadili týmto kogentným ustanovením zákona. Zákonník práce nepozná žiaden pravdepodobný zárobok a krátenie náhrady je možné len podľa ods. 5. §-u 201, keby som bol bez vážnych dôvodov odmietol vykonávať ponúkanú prácu, čom som však neurobil.

V tejto súvislosti si dovoľujem poukázať na stanovisko iného senátu Krajského súdu v Trenčíne, ktoré zaujal v podobnom spore pod č. k. 5 Co 317/01-71 zo dňa 22. 10. 2003, a v ktorom sa uvádza: „Zodpovednosť za škodu pri chorobe z povolania je objektívnou zodpovednosťou, teda organizácia zodpovedá za škodu bez toho, aby bolo treba uvažovať o jej zavinení. Trvanie zodpovednostného vzťahu nie je podmienené trvaním pracovného pomeru postihnutého pracovníka k zodpovednej organizácii alebo inej organizácii po zistení choroby z povolania. V prípade, že pracovník je nedobrovoľne nezamestnaný, nemôže si napriek úsiliu zabezpečiť vhodnú prácu, nie je žiadny dôvod na krátenie jeho náhrady straty na zárobku, ako to urobil odporca v prejednávanej veci. Žiadny právny predpis takéto konanie odporcu neodôvodňuje. (...)

Z uvedených dôvodov navrhujem, aby Ústavný súd SR v zmysle Čl. 127 Ústavy vyniesol nasledujúce rozhodnutie:

1. Krajský súd v Trenčíne v konaní vedenom pod č. k. 19 Co /04 rozsudkom zo dňa 14. 4. 2005 porušil Čl. 46 Ústavy SR tým, že nerešpektoval ustanovenia §§-ov 195 a 201 Zák. práce pri posudzovaní nároku sťažovateľa.

2. Napadnutý rozsudok sa zrušuje a Krajský súd je povinný vo spore znova konať a rozhodnúť v súlade s citovanými ustanoveniami.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom pre odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 Co 312/04-51 zo 14. apríla 2005.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ústavy (I. ÚS 13/01).

Sťažovateľ v podstate namietal, že krajský súd svojím rozsudkom č. k. 19 Co 312/04-51 zo 14. apríla 2005 „porušil Čl. 46 Ústavy SR tým, že nerešpektoval ustanovenia §§-ov 195 a 201 Zák. práce pri posudzovaní nároku sťažovateľa“.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že:

„Škoda, ktorá vzniká ako následok choroby z povolania, spočíva aj v strate na zárobku po skončení práceneschopnosti (pri uznaní invalidity). K strate na zárobku dochádza preto, že pracovná schopnosť zamestnanca bola v dôsledku choroby z povolania znížená (obmedzená) alebo zanikla. Účelom náhrady za stratu na zárobku je poskytnúť zamestnancovi, ktorý v dôsledku poškodenia zdravia profesionálnou chorobou, nie je schopný dosiahnuť taký zárobok, ako mal pred poškodením. Škoda, spočívajúca v strate na zárobku, sa určuje ako rozdiel medzi zárobkom zamestnanca pred vznikom škody a zárobkom po poškodení, ku ktorému treba pripočítať invalidný dôchodok (predtým aj ČID) z rovnakého dôvodu.

Pokiaľ vznikol zamestnancovi nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti (pri uznaní invalidity), potom zmena v okolnostiach, ktoré boli rozhodujúce pre určenie výšky škody, má význam len vtedy, ak sa podstatným spôsobom zmenili pomery poškodeného zamestnanca. Výšky existujúceho nároku na náhradu za stratu na zárobku (okrem valorizácie priemerného zárobku pred vznikom škody) sa naopak nemôže dotknúť žiadna zmena v pomeroch zamestnávateľa, zodpovedajúceho za vzniknutú

škodu, pretože s takou zmenou ustanovenie § 209 Zákonníka práce, ale ani jeho ďalšie ustanovenia, prípadne iné pracovnoprávne predpisy, právne následky nespájajú.

Ak teda poškodený zamestnanec poberá náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti (priznaní invalidity), lebo pre profesionálnu chorobu musel byť prevedený na inú menej platenú prácu, potom samotná skutočnosť, že túto menej platenú prácu prestane vykonávať z dôvodov uvedených v ustanovení § 63 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce a nepodarilo sa mu zaistiť si prácu a stal sa nedobrovoľne nezamestnaným, nepredstavuje podstatnú zmenu pomerov zamestnanca ako ich upravuje ustanovenie § 209 Zákonníka práce, ktoré odôvodňuje zmenu v úprave práv a povinností. Okolnosť, že sa poškodený zamestnanec nemôže zamestnať v zamestnaní, adekvátnom jeho pracovným úrazom zníženej pracovnej schopnosti len pre nedostatok pracovných miest, nie je v príčinnej súvislosti s pracovným úrazom, ale ide o objektívnu situáciu na trhu práce, ktorá postihuje všetkých zamestnancov bez ohľadu na to, či ich pracovná spôsobilosť bola znížená profesionálnou chorobou alebo z iných príčin. Takýto záver vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, č. k. 3 Cdo 93/03 z 27. júla 2004.

Z uvedených aspektov posudzoval uplatnený nárok navrhovateľa aj okresný súd a dospel k právnenému záveru, s ktorým sa stotožňuje aj odvolací súd.

Navrhovateľ v konaní pred súdom prvého stupňa a ani v odvolacom konaní neprodukoval žiadny dôkaz, ktorým by preukázal, že škoda, ktorú uplatňuje proti odporcovi, je v príčinnej súvislosti s profesionálnou chorobou, resp. že došlo k podstatnej zmene pomerov na jeho strane, ktoré boli rozhodujúce na určenie náhrady škody, a ktoré by odôvodňovali zmeny v úprave jeho nároku (§ 209 Zákonníka práce).“

Podľa názoru ústavného súdu uvedený výklad krajského súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2005